

СИЛАБУС
ОК «Організація молодіжної участі та ініціатив»
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма: «Соціальна робота та практична психологія».

Спеціальність: 231 Соціальна робота.

Галузь знань: 23 Соціальна робота.

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Викладач	Петровська Катерина Володимирівна
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/teachers/petrovska-kateryna-volodymyrivna/
Контактний телефон	-
E-mail викладача	ev_petrovska@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Щосереда з 14.00 до 15.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	5\150	16	28	106	залік
заочна		6	10	134	

Семестр: ІV семестр

Мова навчання: українська.

Ключові слова: молодіжна участь, молодіжні ініціативи, громада, активізм, молодіжна політика, лідерство, громадська діяльність, участь у прийнятті рішень, соціальні проекти, молодіжна робота.

Мета курсу: сформувати у здобувачів знання та практичні навички з організації молодіжної участі й ініціатив у громадах, розвитку громадянської активності молоді, налагодження міжсекторної взаємодії та впровадження інноваційних підходів до роботи з молоддю.

Предмет курсу: механізми, форми та інструменти організації молодіжної участі й ініціатив у громаді, їх соціальний вплив, партнерство з органами влади та громадськими інституціями.

Програмні компетентності:

ЗК-1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК-7 Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК-12 Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.

СК-20 Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Результати навчання:

ПР-1 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПР-23 Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

ПР-22 Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

ПР-17 Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

Зміст курсу:

Тема 1. Молодіжна участь: рівні, моделі, світовий досвід.

Визначення молодіжної участі. Рівні участі молоді. Типологія молодіжної участі. Культурні та контекстні фактори участі. Історична еволюція молодіжної участі (розуміння участі молоді від дорадчої ролі до співтворення політик). Моделі участі та світовий досвід (Норвегія, Канада, Польща, Південна Корея). Молодіжна участь в Україні. Драбина Арнштейн, «драбина Харта» (для дітей і молоді). Ключові міжнародні документи, які вплинули на розвиток молодіжної участі (Хартія Ради Європи про участь молодих людей у житті на місцевому та

регіональному рівнях, 2003; Європейська молодіжна стратегія 2019–2027, Рекомендації Ради Європи щодо участі молоді» (2020), Всесвітній звіт про молодь» ООН (останні видання)). Виклики молодіжної участі у воєнний і післявоєнний період.

Тема 2. Інструменти локальної участі: бюджети участі, опитування, консультації.

Визначення локальної участі та її значення для розвитку громади. Сутність, принципи та етапи впровадження бюджету участі (партиципаторного бюджетування) у міжнародній практиці та в Україні (приклади: Люблін, Гданськ, Чернівці, Київ). Механізми та види громадських консультацій, включно з онлайн-платформами та електронними інструментами залучення. Методи проведення опитувань та публічних обговорень для визначення пріоритетів молоді та впливу на локальні політики. Роль молодіжних рад, ініціативних груп і громадських організацій у просуванні інструментів участі. Успішні кейси реалізації бюджетів участі та консультаційних кампаній у сферах освіти, екології, дозвілля та урбаністики. Виклики впровадження: низька поінформованість, недостатня довіра до органів влади, брак компетенцій молоді. Перспективи розвитку інструментів локальної участі в умовах цифровізації та післявоєнного відновлення громад.

Тема 3. Створення молодіжної ради: крок за кроком.

Поняття та значення молодіжної ради як інструменту формальної участі молоді у житті громади. Основні моделі та типи молодіжних рад (консультативні, дорадчі, виконавчі) та їхні функції. Етапи створення молодіжної ради: ініціація, планування, підготовка статуту та положень, визначення повноважень та ролей учасників. Методи залучення молоді до формування ради: відкриті збори, конкурси кандидатів, онлайн-опитування, соціальні мережі. Взаємодія молодіжної ради з місцевими органами влади та громадськими організаціями: механізми впливу, прийняття рішень, координація проєктів. Приклади успішних молодіжних рад в Україні та світі (Норвегія, Польща, Канада). Виклики та ризики функціонування: низька мотивація учасників, бюрократичні бар'єри, відсутність фінансування. Практичні поради щодо забезпечення сталості та ефективності молодіжної ради, включно з плануванням проєктів та залученням партнерів.

Тема 4. Вимірювання впливу молодіжних ініціатив.

Сутність і значення оцінювання впливу молодіжних ініціатив у сучасній соціальній політиці. Роль оцінки впливу у плануванні, реалізації та масштабуванні проєктів для молоді. Основні підходи та методи вимірювання соціального ефекту молодіжних проєктів: логічні моделі, теорії змін, оцінювання за результатами (outcome evaluation), процесуальне оцінювання (process evaluation). Показники ефективності (кількісні й якісні) у системі моніторингу молодіжних ініціатив: участь, задоволеність, зміни в громадах, створені продукти чи послуги. Методи збору даних: опитування, фокус-групи, спостереження, аналіз статистики, digital tracking. Практичні приклади оцінювання впливу молодіжних ініціатив в Україні та за кордоном: аналіз успішних кейсів, методики підготовки звітів, використання показників для прийняття рішень. Виклики вимірювання ефекту: короткострокові vs довгострокові результати, обмежені ресурси, якість даних. Рекомендації щодо побудови системи моніторингу для молодіжних ініціатив на рівні громад та організацій.

Тема №5. Роль молодіжних лідерів у трансформації громади.

Молодіжне лідерство як соціально-педагогічне явище та чинник розвитку громади. Роль молодіжних лідерів у формуванні активної громадянської позиції та у впровадженні позитивних змін у громаді. Типи лідерів і стилі лідерства у молодіжному середовищі: трансформаційне, колегіальне, волонтерське, проєктне. Соціальні та психологічні аспекти ефективного лідерства: мотивування, комунікація, вплив без влади. Значення соціального капіталу і довіри як ресурсів молодіжного лідера для побудови мережі підтримки та партнерств у громаді. Практичні приклади дій молодіжних лідерів, що змінили громаду, включно з громадськими ініціативами, волонтерськими проєктами та молодіжними радами. Виклики, з якими стикаються молодіжні лідери у воєнний і повоєнний час: безпека, мотивація команди, обмежені ресурси, психологічний тиск, потреба у швидкому прийнятті рішень. Рекомендації щодо розвитку компетенцій молодіжного лідера для ефективної трансформації громади та залучення молоді до суспільних процесів.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, вступна бесіда, сторітейлінг, навчальна дискусія); наочні (ілюстрування, опорний мультимедіа-конспект, скрайбінг, інфографіка); практичні (вправи, дослідні роботи, проєктування).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Особливості проведення навчальних занять: заняття проводяться у формі дискусій, мозкових штурмів; висловлювання власної точки зору заохочується;

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття – на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати відповідну кількість балів, які були визначені на дану тему заняття. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання

достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності та неправомірного використання технологій ІІІ не толеруються; підтримка створення освітньо-наукового середовища, побудованого на прозорості, доброчесності та високих стандартах наукової етики.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, інтерактивні дошки, ноутбук.

Система оцінювання та вимоги:

Поточний контроль

Денна форма

Тема 1.					
Лекційне заняття	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуально-дослідне завдання	Тестування за темою	Підсумкові бали
відвідування – 1/1	теоретична частина – 15 практичні завдання – 6	10	7	10	50
Тема 2.					
відвідування – 1/1	теоретична частина – 15 практичні завдання – 6	10	7	10	50
Тема 3.					
відвідування – 1/1	теоретична частина – 15 практичні завдання – 6	10	7	10	50
Тема 4.					
відвідування – 1	теоретична частина – 15 практичні завдання – 7	10	7	10	50
Тема 5.					
відвідування – 1	теоретична частина – 15 практичні завдання – 7	10	7	10	50
Загалом					250
Підрахунок					
Середнє арифметичне $250 \div 5$ кредити = 50 балів максимум / 35 мінімум					

Заочна форма

Тема 1.					
Лекційне заняття	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуально-дослідне завдання	Тестування за темою	Підсумкові бали
відвідування – 1/1	теоретична частина – 15 практичні завдання – 6	10	7	10	50
Тема 2.					
відвідування – 1	теоретична частина – 15 практичні завдання – 7	10	7	10	50
Тема 3.					
відвідування – 1	теоретична частина – 15 практичні завдання – 7	10	7	10	50
Тема 4.					
відвідування – 1	теоретична частина – 15 практичні завдання – 7	10	7	10	50
Тема 5.					
відвідування – 1	теоретична частина – 15 практичні завдання – 7	10	7	10	50
Загалом					250
Підрахунок					
Середнє арифметичне $250 \div 5$ кредити = 50 балів максимум / 35 мінімум					

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо.

Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання, систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ.

Підсумковий контроль

Допуск до підсумкового контролю здійснюється якщо здобувач вищої освіти набрав прохідний бал (35 балів). Підсумковий контроль здійснюється в усній формі (відповіді на перелік запропонованих питань) або виконання творчого завдання.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час заліку.

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – залік.

Поточний контроль								Середнє арифметичне за поточну роботу	залік	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3		Тема 4			50	100
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2			
25		25		25		25				
Тема 5		Тема 6		Тема 7		Тема 8				
5.1	5.2	6.1	6.2	7.1	7.2	8.1	8.2			
25		25		25		25				

Шкала оцінювання: ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

1. Репицький Т. Активізація молоді та залучення до діяльності з розвитку громад. Практичний посібник для місцевої влади. Київ. 2019. 27 с.
2. Інструмент самостійної оцінки молодіжної політики. Рада Європи, 2019. 16 с.
3. Каушанський О. The Power of Youth. Ефективні інструменти участі молоді. 2020. 75с.
4. Леснова В. Дослідження потреб і стану діяльності молодіжних працівників і працівниць і перспектив розвитку молодіжної роботи в Україні під час війни та в повоєнний період. 2025. 56с.
5. Місцеві ініціативи та залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Карий О., Панас Я. / Асоціація міст України. К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 176 с.
6. Шуміло О. М. Роль неурядових організацій у становленні та розвитку правозахисного руху (прикладі успішного правозахисного активізму): навч. посіб. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 227 с.
7. Молодіжна політика в об'єднаних територіальних громадах. К. 2018. 76 с.
8. Молодіжна робота: запитання та відповіді. Навчально-методичний посібник для фахівців, які працюють з молоддю / Н. В. Дзюба, Л. П. Муко сеєва, І. В. Пеша, Н. В. Тілікіна, О. Г. Шкарупа. За заг. ред. І.В. Пеша. 2-е вид. Київ: Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики», 2021. 84 с.
9. Усик В. Посібник для проведення навчання за типовою загальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації для державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування «Молодіжна робота». К. 2024.
10. Портфоліо молодіжної роботи Ради Європи. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/331/pmr.pdf>.
11. Про Національну молодіжну стратегію до 2030 року. Указ Президента України від 12 березня 2021 року № 94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94/2021#Text>.
12. Донець А. Навчальний посібник для тренерів у сфері підготовки молодіжних працівників. Київ: Міністерство молоді та спорту України, UNDP в Україні, ДУ «Всеукраїнський молодіжний центр», 2023. 136 с.

13. Словник термінів, що використовує Рада Європи у сферах молодіжної політики, прав людини та неформальної освіти. 2021. URL: <https://rm.coe.int/ukr-eng-dictionary-of-terminology-used-by-the-council-of-europe-in-the/1680a1b388>

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org.ua>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org.ua>
3. Медіатека ФДССО.
4. Електронна навчальна платформа Moodle БДПУ <https://edu.bdpu.org/login/index.php>.